

rum opinioni, qui affirmarunt et docuerunt licere ei, qui animarum curam exercet, a residentia loco abscedere, modo sacerdotem idoneum adveniat, qui, accedente episcopi licentia, vices ejus adimpleat. » *De synod. dioces.*, lib. xiii, cap. 19, n. 2.

(42. Quæres, an lis super beneficio excuset parochum a residentia. Respondeo excusare. Casus est in cap. *Ex parte* 13, De cleric. non resid., ibi: « Si te non absentando in fraudem præposituræ tuæ jura fideliter prosequeris, cum per hoc censi debeas residens. » Fagnanus ad cap. *Clericos*, De cleric. non resid., n. 31.

(43. Quæres iterum an episcopus possit concedere parochi veniam peragendi munus vicarii generalis in aliena diocesi? « Non posse episcopum dare licentiam parochi, ut possit esse vicarius generalis alicujus episcopi, sed hoc spectare ad Summum Pontificem, ut censuit sacr. congr. Concilii apud Vulp., *In prax. jud.*, cap. 48, n. 66. » Ita Antonellus, *De regimine Eccles. episcop.*, lib. iii, cap. 12, n. 17. Vide nostram *Appendicem* sub v. PAROCHUS.

(44. Parochus non excusatur a residentia, docendo in publica studiorum universitate theologiam, aut jus canonicum. Sacr. cong. Concil., lib. i *Decretor.*, pag. 46, lib. viii, pag. 129, 140, a tergo, lib. xvi, pag. 292. Apud Giraldi, *Adnot. in Maschat.*, lib. iii *Decretalium*, tit. 4. De cleric. non resident., sub num. 3.

Secus vero, si in ipsa civitate, ubi adest parochia, adsit quoque universitas studiorum, quippe tunc poterit bene docere in publica universitate theologiam, etc., ita tamen ut cura animarum nihil detrimenti patiatur. Sacr. congr. apud Sellium. Vide *Additiones nostras*, v. MAGISTER, n. 4, et v. PAROCHUS, art. 2, n. 27.

(45. Obtenentes beneficia simplicia residentiam personalem requirentia, vel ex expressa fundatorum dispositione, vel ex dotatione, vel ex statuto aut legitima consuetudine alicujus particularis ecclesie, tenentur per seipsum injuncta sibi ecclesiastica servitia, et onera fideliter præstare et personaliter residere; et si contumaciter id non præstent, cum de ipsis concil. Trid. aliquid speciale non constituerit, procedendum est contra ipsos conformiter ad dispositionem juris communis in cap. *Conquerente* 6, cap. *Ex parte vestra* 8, cap. *Inter quatuor* 10, et cap. *Clericus* 17, De clericis non residentibus.

(46. Episcopi residere tenentur in suis diocesisibus, a quibus non licet ipsis quot-

(156) Quod tamen conscientia ipsorum episcoporum relinquatur, juxta Trident., sess. xxiii, cap. 1, *De reformatione*, per hæc verba: « Quoniam autem, qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum canonum sententia non videntur abesse, quia statim reversuri sunt; sacrosancta synodus vult illud absentia spatium singulis annis, sive continuum sive interruptum... nullo pacto debere duos, aut ad summum, tres menses excedere; et haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat, et absque ullo Parochie detrimento, quod, an ita sit, abscedentium conscien-

annis abesse tribus mensibus sine justa causa. Sic novissime statuit Benedictus XIV, constit. incipiente: *Ubi primum*, et constit. incip. *Gravissimum* (156).

(47. Residentia in propriis diocesisibus inculcatur episcopis Hiberniæ. Idem const. 26, incip. *Grave et permolestum*. (48. Residentia, non mere materialis, sine vigilantia ac pastoralis sollicitudine regendi et pascendi suas oves commendatur episcopis; sed residentia vere formalis, verbum Dei voce et exemplo disseminando, a semita justitiæ deflectentes revocando, periclitantibus opem et auxilium deferendo, adversus lupos rapaces, qui in vestimentis ovium sæpe intrant ovile, ut rapiant et mactent (*Matth. vii, 15*), sedulo invigilando, fortiterque se opponendo. (49. Nec sufficit prædicta aliaque munia pastoralia per vicarios et subditos præstare, ut tradit zelantissimus Pontifex, *ibid.*, recte advertens, et serio, quod unicuique episcoporum singulatim ab oraculo divino districte denuntiat: « Attendite nobis, et universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo. » (50. Ipsi igitur episcopis, non alteri pascendi oves præceptum datum est. Ipsismet spiritualis animarum salus innititur, et ipsi illam susceperunt, de ipsis strictissimam rationem reddituri, cum aliquando sanguinem illarum de manibus suis requireret districtus iudex. Hæc et multa alia scitu et observatu dignissima summæ vigilans zelantissimus Pontifex, *ibid.*

(51. Super dicta episcoporum residentia invigilare jubentur nuntii Apostolici et singuli episcopi. Idem, tom. II, const. 18, incip. *Ad universæ*, in qua iterum præcipit episcopis dictam residentiam; ac congregationem peculiarem super residentia episcoporum jam ab Urbano VIII in Urbe institutam, restaurat, eique certam agendi methodum ad id præscribit, et ad præcavendos abusus assignat, quid præcipiatur episcopis postulantibus licentiam abessendi a propriis Ecclesiis causa insalubritatis aeris, et quid postulantibus dictam licentiam aliis de causis, et qua forma, ac quibus cautelis concedi eis debeat, mandans quod episcopi residentes denuntiare teneantur alios episcopos non residentes. Vide hic supra *Addit. Casin.*

(52. Residere debent parochi, alique animarum pastores inter suas oves; sed num residentia sint obstricti jure naturali, ac divino aut ecclesiastico, adhuc controversatur. Benedict. XIV, *De synodo diocesana*,

licet relinquit: » nec ulla pro hujusmodi absentia duorum aut trium mensium opus habent licentia, quemadmodum ex ipsius concil. Trident. verbis perspicuum quidem est. Quod idem firmat Benedictus XIV, in *Constit.*, incip. *Ad universæ*; ibi: « Excepto casu trimestris absentia a concilio permissæ, pro quo nulla peculiaris requiritur licentia, cum idem concilium episcoporum abscedentium conscientia relinquat de æquitate causæ iudicium facere. » (*Editores Casinenses.*)

lib. vii, cap. 1, n. 2. (53. Quod neque a concilio Tridentino definitum est. Idem, *ibid.*, n. 3. (54. Licet post illud communior sententia sit, eos teneri jure naturali ac divino. Idem, *ibid.*, n. 6. (55. Residentia non satisfacit, qui corpore præsens, animo absens, ovium curam negligit. (56. Bene vero censebitur residentia præceptum adimplere, qui, etsi a suis ovibus corpus aliquando subducatur, animo tamen iisdem adest, et finem obtinet illas pascendi et regendi, ad quem localis pastoralis præsentia dirigitur. Idem, *ibid.*, n. 4.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(57. Notabilis est divisio residentia in præcisam et causativam. Illa adimpleri nequit per alium, obligatque sub pena amissionis beneficii; hæc vero potest per alium adimpleri, solumque sub pena amissionis fructuum obligat, Rigant., in *Comment. ad regul.*, § 8, n. 12; Rot., in *Monasterien. parochialis*, 16 Februarii 1748, § 5, coram illustriss. Migazzi.

(58. Residentia præcisam non debet necessario esse continua, sed potest esse et discontinua. Dummodo enim non residentis pena amissionis beneficii sit imposita, residentia dicenda est præcisam, sive sit continua, sive sit discontinua. Leuren., in *For. benefic.*, part. i, sect. 3, cap. 1, quæst. 363 per tot.; Garc., *De benefic.*, part. xi, c. 5, n. 90; Lotter., *De re benefic.*, lib. iii, c. 27, n. 3, optime

RESIGNATIO, SEU RENUNTIATIO BENEFICIORUM, ET PERMUTATIO EORUM.

SUMMARIUM.

1. Resignatio seu renuntiatio beneficii quid sit? — 2. Resignatio, renuntiatio et cessio inter se confunduntur, et unum pro alio passim sumitur. — 3. Resignatio beneficii alia est tacita et alia expressa. Resignatio tacita quæ sit? — 4. Afferuntur varia exempla tacite resignationis. — 5. Tacita resignatio adhuc magis proprie assignatur. — 6. Resignatio expressa quæ sit? — 7. Resignatio expressa est duplex: una pura seu simplex et absoluta, et alia conditionalis. — 8. Quæ sit resignatio pura? — 9. Et quæ conditionalis? — 10. Resignatio conditionalis fieri solet quinque modis, qui assignantur. — 11. Quilibet clericus beneficiarius potest, regulariter loquendo, ex justa causa renuntiare beneficio sibi quæsito in manibus legitimi superioris. — 12. Et hoc procedit, non solum in beneficiariis privatis et clericis inferioribus, sed etiam in majoribus et maximis, ut episcopis et cardinalibus, imo et Summo Pontifice, qui libere potest renuntiare papatu. — 13. De facto ipsi papatu renuntiavit S. Cælestinus V, et adducitur formula ejus renuntiationis. — 14. Non possunt tamen resignare beneficia clerici intrusi, et alii similes non habentes canonicum titulum. — 15. Item beneficia resignare non possunt clerici qui valide matrimonium contraxerunt. — 16. Item beneficia resignare non possunt clerici, qui religionem aliquam approbatam solemniter professi sunt. — 17. Item clerici, qui ad secundum beneficium cum priore incompatible promoti sunt, prius resignare non possunt. — 18. Item beneficia resignare non possunt clerici criminosi, qui ob crimen commissum ipso jure privati existunt beneficiis prælabitis. — 19. Item resignare non possunt clerici beneficia illa, ad

Rot., in dict. *Monasterien. parochial.*, 16 Februar. 1749, § 5 et sequent., cor. illustrissimo Migazzi.

(59. Ex quibus dignosci possit, utrum beneficio imposita sit residentia præcisam, an residentia causativa, recte tradit Rigant., in *Commentar. ad regul. cancellar.*, dict. *Reg.*, 1, § 8, a n. 16 ad plur. sequent., (60. ubi illud notabile, quod pœna amissionis fructuum a fundatore expressa in dubio tantum inducit residentiam causativam, non item si aliunde constet voluisse eum residentia præcisam beneficium subjicere. Confer etiam Rotam, in *Vicen. beneficii*, 5 Julii 1751, et plur. sequent., cor. reverendiss. Corrado.

(61. Impetratio beneficii, quod sit obnoxium oneri residentia causativa, valida est, vel si nihil dictum sit de residentia, vel si negatum sit habere ipsum onus residentia. Rota, in *Fanensi beneficii*, 29 April. 1735, § 8, cor. bon. mem. Peralta, in *Cæsar-Augustana beneficii*, 28 Junii 1745, § 7, cor. reverendiss. Molino, et in dict. *Vic. beneficii*, 5 Julii 1751, § 12, cor. reverendiss. Corrado.

(62. Insigne est discrimen, quod intercedit residentiam præcisam a jure impositam inter, et residentiam præcisam præscriptam ab homine. In illa contra non residentes procedendum est modo ab ipso jure præscripto. In hac servandus haud est modus ille, sed qui per aliquod tempus non resederunt, privati beneficiis possunt. Hericourt., *Oper. posthum.*, tom. I, consult. 33 fere per tot., et signanter, § A l'égard.

quorum titulum fuerunt ad sacros ordines promoti, nisi facta mentione, quod ad illorum titulum fuerint sacris ordinibus initiati, neque talis resignatio admitti potest, nisi constito, quod aliunde commode vivere possint, alias facta resignatio erit nulla. — 20. Item resignare non possunt beneficia clerici infirmi intra viginti dies ante suam mortem. — 21. Et hoc procedit etiam in illis, qui, dum sani erant, resignaverunt, et postea casu quodam, vel superveniente morbo inopinè ante viginti dies desesserunt. — 22. Beneficia jurispatronatus, sive patroni sint laici, sive clerici, nequeunt resignari ad favorem tertii, neque permutari sine consensu patronorum. — 23. Item beneficia electiva resignari non possunt ad favorem tertii, neque permutari sine consensu illorum, qui jus habent eligendi. — 24. Talis autem resignatio, vel permutatio sine consensu patronorum, vel jus eligendi habentium facta, non est ipso jure irrita, sed irritanda solum ad ipsorum contradictionem, et instantiam; et si eorum consensus post resignationem superveniat, erit valida. — 25. Item resignari nequeunt lite pendente beneficia litigiosa. — 26. Item beneficia unita resignari non possunt, etiam antequam unio sortiat effectum. — 27. In curia Romana non admittuntur resignationes parochialium ad favorem tertii, præsertim cum reservatione pensionis ipsi resignanti, vel alteri a resignatario præstandæ, nisi exprimat, per quantum tempus possederit ipse resignans beneficium, et nisi illud possederit per quinque annos, vel circa, aut saltem tres. — 28. Prædicta tamen praxis procedit solum in resignationibus, quæ fiunt, ut supra, in curia Romana in mensibus Papæ, non autem in illis, quæ pure, seu absque reservatione pensionis fiunt in manibus ordinarii. — 29. Justæ et legitima causæ, ob quas

potest fieri beneficiorum resignatio, generatim ad duas reduci possunt, scilicet ad utilitatem Ecclesie, et salutem propriam; iuxta tamen causam, ob quas episcopus potest resignare episcopatum, in iure assignantur sex contentae in duobus vulgaris versiculis. — 30. Enumerantur et explicantur dictae sex causae. — 31. Assignantur causae, propter quas possunt episcopi, et alii facultatem habentes simplices beneficiorum resignationes recipere et admittere. — 32. Si resignatio ab ordinariis admittatur absque ulla ex assignatis causis, ubi constituit S. Pii V est recepta, est nulla. — 33. Facta resignatione pura et a legitimo superiore admissa, non est amplius locus poenitentiae, sed resignans potest compelli etiam invitatus ad dimittendam possessionem beneficium resignati. — 34. Ante autem ejus admissionem et ratificationem potest resignans mutare voluntatem, et revocare resignationem. — 35. Qui beneficium resignavit, non obstante sua resignatione, potest redire ad idem beneficium ex novo titulo superveniente. — 36. Resignatio beneficiorum non potest fieri in manibus laici, etiamsi esset patronus, rex vel imperator, nisi ad id habeat privilegium Apostolicum. — 37. Neque resignatio beneficiorum potest fieri propria auctoritate, sed debet fieri assensu, et auctoritate, et in manibus legitimi superioris ecclesiastici habentis potestatem instituendi et destituendi respectu talium beneficiorum. — 38. Hinc resignatio ad favorem tertii, sive cum clausula, *Non aliter*, non potest fieri nisi in manibus Papae. — 39. Unde resignatio ad favorem tertii, seu sub ea conditione facta, ut soli personae a resignante nominata conferatur beneficium, ita ut non habeat effectum, nisi ea conditio impleatur, non potest recipi et admitti ab episcopo vel alio collatore Papa inferiore. — 40. Potest tamen episcopus, vel alius collator Papa inferior, per se loquendo, et spectato jure communi, admittere resignationem simpliciter, et sine ulla pactione, aut conditione obligatoria factam, licet tali resignationi addatur a resignante deprecatio seu recommendatio, ut beneficium resignatum certae personae conferatur; nec collatio tali certae personae facta ad preces resignantis erit Simoniaca. — 41. Ubi autem est usu recepta constitutio S. Pii V, incip. *Quanta Ecclesiae*, non currit data conclusio; unde notanter dicitur *per se loquendo et spectato jure communi*. — 42. Neque ibi potest episcopus, aut alius collator Papa inferior conferre beneficia in suis manibus resignanti consanguineis vel affinis, aut familiaribus suis, aut resignantium, sive dimittentium eadem (beneficia). — 43. Praedicta constitutio S. Pii V, de non conferendis beneficiis resignatis consanguineis, affinis vel familiaribus episcopi collatoris, vel resignantis, seu dimittentis non habet locum in beneficiis de jure patronatus, cum ipsa debeant conferri praesentis a patronis. — 44. Afferitur praedicta constitutio S. Pii V. — 45. Resignatio reciproca triangularis seu quadrangularis non potest admitti ab ordinariis Papa inferioribus, sed solum ab ipso Papa. — 46. Resignatio beneficium conditionalis, quae fit cum reservatione perpetua certae pensionis in pecunia vel parte fructuum, non potest admitti a collatore Papa inferiore, sed solum ab ipso Summo Pontifice. — 47. Quando autem, quomodo et ex quibus causis possit episcopus, vel alius collator Papa inferior pensionem imponere? *remissive*. — 48. Resignatio beneficium cum reservatione regressus, ingressus vel accessus non potest fieri in manibus ordinarii Papa inferioris, sed solum in manibus ipsius Summi Pontificis. — 49. Beneficia reservata, quorum collatio spectat ad solum Papam, quamvis possint simpliciter dimitti in manibus ordinarii Papa inferioris, dummodo hic illis illa non conferat, tamen nequeunt resignari cuiquam alteri, nisi in manibus Papae. — 50. Resignatio beneficium facta cum pacto,

ut resignatarius solvat expensas factas olim a resignante in assecutione illius beneficium, est Simoniaca: unde non potest fieri in manibus ordinarii Papa inferioris. — 51. Resignatio facta cum pacto, ut resignatarius solvat omnes expensas factas in admissione resignationis, atque expeditiones Bullarum ab utraque parte caeteroquin faciendas, est Simoniaca, nec potest admitti ab ordinario Papa inferiore. — 52. Potest tamen fieri talis conventio, et pactio cum facultate et approbatione Summi Pontificis. — 53. Resignatio beneficium facta cum certa confidentia, seu pacto inito, ut resignatarius postea illum suo tempore cedat certo suo consanguineo, vel affini, aut amico, est omnino illicita, nulla, ac Simoniaca, Simonia confidentiali expresse damnata a Pio IV et a S. Pio V. — 54. Resignatio beneficium, ut sit licita et valida, debet esse spontanea et libera, non vi aut gravi metu extorta; alias vel ipso jure erit nulla et invalida; vel saltem per iudicis officium ad partis petitionem erit rescindenda. — 55. Resignatio beneficium, ut sit licita et valida, debet etiam esse pura et libera ab omni pecunia et omni pactione, seu conventionem dandi aliquod temporale intuitu ipsius, aliter est Simoniaca. — 56. Resignatio pura, seu simplex, et absoluta admitti potest ab episcopo sub iustis et certis causis, quae assignantur. — 57. Permutatio beneficiorum quid sit? — 58. Iuxta causam faciendi permutationem coram ordinario, eamque admittendi, est necessitas, vel utilitas Ecclesiae. — 59. Necessitas vel utilitas non requiritur ex parte utriusque Ecclesiae, sed sufficit ex parte unius. — 60. Imo non solum utilitas Ecclesiae, sed etiam utilitas ipsorum beneficiorum est sufficiens, et iuxta causam faciendi permutationem coram ordinario. — 61. Permutatio beneficiorum, ut sit licita et valida, debet fieri auctoritate legitimi superioris. — 62. Hinc permutantes privata sua auctoritate sine consensu legitimi superioris, perdunt sua beneficia. — 63. An sic permutantes sint privati suis beneficiis ipso jure vel privandi sint per sententiam? — 64. Legitimus superior qui potest auctoritatem praestare permutationi beneficiorum, est solus Papa quoad beneficia majora et reservata. — 65. Item legitimus superior pro admittenda permutatione beneficiorum, est episcopus loci, in quo sunt beneficia. — 66. Item omnis ordinarius, seu praelatus habens jurisdictionem episcopalem, vel quasi, etiamsi forte dignitatem episcopalem non habeat. — 67. Item vicarius generalis episcopi, vel alterius ordinarii, si ad id facultatem specialem habeat, secus vero, si illam non habeat. — 68. Item capitulum seu vicarius capitularis, sede vacante, ubi beneficiorum collatio spectat communiter ad episcopum et capitulum, et ubi beneficia spectant ad collationem tertii: non autem, si spectent ad collationem episcopi tantum. — 69. Item visitator seu administrator ecclesiae vacantis a Papa constitutus. — 70. Si permutantes habeant beneficia in diversis diocesis, requiritur utriusque episcopi auctoritas vel utriusque vicarii generalis ad id specialem facultatem habentis; potest tamen unus episcopus vel vicarius totum negotium committere alteri. — 71. Ordinarii possunt permutationes admittere, etiam in mensibus Apostolicis. — 72. Inferior collator, qui nec est episcopus, aut jurisdictionem episcopalem, nec quasi, habet, non potest praestare auctoritatem pro permutatione beneficiorum. — 73. An ordinarii, cessante pacto partium, in permutatione beneficiorum mandare possint, quod recipiens beneficium pinguius solvat aliquam pensionem alteri suo tempore duraturam ad coequandos fructus utriusque beneficium? *remissive*. — 74. Quamvis beneficiorum permutatio non possit fieri propria auctoritate, possunt tamen permutare intendentes inter se tractare et convenire de permutatione faciendam, si accessura sit auctoritas superioris, in cuius manibus ea resignare intendunt.

— 75. Beneficia juris patronatus nequeunt permutari coram ordinario sine consensu patronorum. — 76. Unde, si permutatio fiat sine consensu patronorum, et ipsi reclamant, vacat beneficium, potestque a patronis praesentari alius post sententiam de nullitate vacationem inducente. — 77. Si autem sic facta sit permutatio ob ignoratum patronatum, potest sic permutans redire ad beneficium, etiam invito patrono. — 78. Verum si patroni requisiti pro suo consensu illum denegent sine justa causa, potest episcopus auctoritatem valide praestare sine eorum consensu, si permutatio petatur in magnam Ecclesiae utilitatem. — 79. Etiam si permutatio fiat coram Summo Pontifice sine consensu patroni, adhuc esset irrita reclamante patrono, nisi Papa derogaret juris patronatus. — 80. Permutatio beneficium debet fieri cum altero vero beneficio, nec potest fieri coram ordinario cum pensione. — 81. Ad validitatem resignationum et permutationum beneficiorum requiritur necessario earum publicatio facta iuxta formam indictam a Gregorio XIII. — 82. Afferitur ad id constitutio ipsius Gregorii XIII. — 83. Quis sit finis hujus constitutionis? — 84. Ex dispositione dictae constitutionis publicari debent resignationes et permutationes omnium beneficiorum, sive ipsa beneficia sint simplicia sive curata, sive electiva, sive juris patronatus, sive saecularia, sive regularia, sive sint reservata, sive non. — 85. Item publicari debent resignationes et permutationes beneficiorum, etiamsi factae sint cum reservatione fructuum, administrationis, pensionis, regressus vel accessus. — 86. Etiam si resignationes essent nullae et invalidae, si alii beneficia eo colore obtinuerint, faciendae sunt publicationes. — 87. Item publicari debent cessiones et retrocessionis litis beneficiis et iurum quorumcumque. — 88. Publicari tamen non debent beneficia majora consistorialia, quae in consistorio conferuntur. — 89. Alia vero minora beneficia consistorialia, quae extra consistorium providentur, uti sunt abbatiae, etc., publicari debent. — 90. Ad hanc publicationem faciendam tenentur omnes resignatarii, etiam exempti, quamvis sint officiales curiae Romanae et cardinales. Item illi, qui impetrant beneficia vacantia ob non factam a resignatariis publicationem. Item secundum resignatarios, quamvis primus publicari. Item publicatio faciendae est ab utroque permutante. — 91. Unius tamen negligentia, et omissio non nocet alteri. — 92. Obtinent beneficium non resignatum, sed dimissum, non tenentur ad hanc publicationem. — 93. Item ad hanc publicationem non tenentur obtinentes coadjutoriam cum futura successione. — 94. Resignationes et permutationes factae in curia Romana de beneficiis intra montes publicari debent intra sex menses, factae de beneficiis ultra montes, intra novem menses numerandos a data concessionis gratia, non autem a die praestiti super ea consensu; factae autem apud ordinarios collatores, etiam cardinales, publicari debent intra tres menses numerandos a die factae sibi provisionis. — 95. Tale tempus currit etiam contra minorem 14 annorum, cum quo Papa dispensavit ad obtinendum beneficium, etiam data ignorantia ex parte minoris. — 96. Publicatio in quibus ecclesiis fieri de-

(1. Resignatio seu renuntiatio beneficium, est spontanea beneficium ecclesiasticum dimissio facta coram legitimo superiore eam acceptante. Est in re communitatis. (2. Verbo RESIGNATIO, RENUNTIATIO ET CESSIO inter se confunduntur, et unum pro alio passim sumitur, ut notant Flaminius Parisius, *De resignatione beneficium*, lib. 1, quaest. 1, n. 70; Pirhing, lib. 1 *Decretal.*, tit. 9, n. 1; Bar-

beat. — 97. Ipsa publicatio quando et quomodo fieri debeat. — 98. Talis publicatio nequit fieri ante expeditionem litterarum; fieri autem deberet, antequam capiatur possessio. — 99. Publicatio est faciendae etiam si resignatio vel permutatio esset aliunde notoria. — 100. Publicatio fieri potest per procuratorem, dummodo speciali mandato sit constitutus. — 101. Item fieri potest per ipsum resignantem. — 102. Ordinarii omnes, etiam cardinales ac legati de Laterano, si non admittant vel rejiciant intra mensem resignationes vel permutationes in suis manibus factas, sunt privati ea vice potestate disponendi de ipsis beneficiis, et talis potestas eo ipso devolvitur ad Sedem Apostolicam. — 103. Resignatarii et permutantes non facientes intra praescriptum tempus, et iuxta indictam formam publicationem resignationis vel permutationis, amittunt eo ipso dicta beneficia, et omnia iura ad illa, et redduntur inhabiles ad illa beneficia de novo obtinenda, ita ut eis non suffragatur regula de annali et triennali; et ipsa beneficia censentur vacare in curia a die resignationis seu permutationis factae, suntque reservata Papae ac possunt a quovis impetrari. — 104. Reservationes tamen pensionum, ac fructuum, et aliarum quarumcumque rerum factae super dictis beneficiis a resignantibus remanent validae, dummodo resignans possessionem eorumdem beneficiorum ab initio re ipsa dimiserint. — 105. Impetrans beneficium sic vacatum ob neglectam publicationem, debet ipsam publicationem facere, et omnia alia praestare, quae prior resignatarius negligens praestare debebat. Et si plures tale beneficium impetraverint, is praeter omnibus debet illud beneficium obtinere, qui primus publicationem suae impetrationis fecerit, et possessionem adeptus fuerit aut petierit, omniaque alia requisita adimpleverit, quamvis in data sit postremus, et possessio ab alio in publicando negligentiore apprehensa fuerit, vel petita. — 106. Impetrans beneficium vacans ob non factam publicationem a resignatario, tenetur concludenter probare neglectam esse dictam publicationem. — 107. Legitime autem impeditus non dicitur negligens. — 108. Publicatio facta probatur legitime ex instrumento, ubi notarius refert se fecisse dictam publicationem in omnibus, et per omnia iuxta formam constitutionis Gregorii XIII. — 109. Non est necessarium litteras provisionis, sive Papae, sive ordinarii legere de verbo ad verbum, et per extensum, sed sufficit publicare summam dictarum litterarum, et illarum transcriptum authenticum exhibere. — 110. Afferitur sufficiens summaria formula pro tali faciendae publicatione. — 111. Supra allata constitutio Gregoriana quoad resignationes et permutationes beneficiorum coram ordinariis factas, quamvis secundum aliquos non videatur in pluribus locis usu recepta, tamen secundum alios videtur ubique recepta, et sic de facto servat praxim, et de stylo curiae proceditur ad statutas in ea poenas contra negligentem. — 112. Quoad resignationes beneficiorum attendenda omnino est novissima constitutio Benedicti XIV, in qua varia statuuntur quae assignantur. — 113. Alia ad rem, cum *Additionibus ex aliena manu*, ad n. 129.

bosa, *Juris ecclesiastic. univers.* lib. II, cap. 13, n. 4, et alii communiter, per text. in cap. *Super hoc* 5, cap. *Quod in dubiis* 8, cap. *Nisi cum pridem* 10, § 1, De renuntiatione, cap. *Ex litteris* 10, De excessibus praelati, c. *Susceptum* 6, De rescriptis in 6, et cap. 1, De renuntiatione in 6.

(3. Resignatio beneficium, alia est tacita et alia expressa. *Communitatis*. Resignatio *tacita*

est illa, quæ absque ullo verbo, vel scriptura fit facto aliquo resignationem significante, vel ex dispositione juris eam importante; qui enim facit aliquid, quo posito, ex ipsius juris dispositione beneficium amittitur, seu retineri nequit, idem tacite, seu ipso facto renuntiare censetur, quamvis nec verbo, nec scriptura id exprimat. Sic Rebuffus, in *Praxi de benefic.*, tit. *De tacita renuntiatione*, n. 2; Parisius, *De resignatione benefic.*, lib. 1, quæst. 1, n. 9 et seq.; Tholosan., in *Institut. rei benefic.*, cap. 28, n. 4; Azorius, part. II *Institut. moral.*, lib. VII, cap. 19, q. 2; Pirrhing, l. I *Decretal.*, tit. 9, n. 2; Reiffenstuel, *ibid.*, n. 8 et seq., et alii passim.

(4. Hujus tacitæ resignationis varia a supradictis doctoribus afferuntur exempla, I. Tacite renuntiare censetur priori beneficio, qui aliud recipit cum illo incompatibili. Cap. *De multa* 28, *De præbend. et Extravagant. Exsecrabilis*, eod. inter communes. II. Tacite renuntiare censetur beneficio clericus in minoribus constitutus matrimonium contrahens, cum beneficium ecclesiasticum statim ipso jure vacet, cap. 1 et 3, *De cleric. conjugato*. III. Tacite renuntiare censetur beneficio clericus religionem solemniter profitens; cap. *Beneficium* 4, *De regular. in 6*. IV. Tacite renuntiare censetur beneficio clericus, qui sit miles vel jocular, quia talis censetur beneficium suum habere pro derelicto, juxta Glossam, in cap. *Ultimo*, verb. *Redierint*, *De cleric. non resident.*

(5. Tacita autem resignatio adhuc magis proprie intervenire censetur, quando jura non inducunt vacationem beneficii, sed solum ex facto beneficiarii apto et ordinato ad renuntiandum, præsumunt hujus voluntatem illud dimittendi. Sic Barbosa, *Juris ecclesiast. univers.*, lib. III, n. 40 et seq., cum aliis ibi citatis, ubi assignat differentiam inter hanc tacitam resignationem, et aliam supradictam, quæ potius est privatio, quam tacita resignatio; et talis tacitæ resignationis adducit duo exempla; primum quod habetur in cap. *Ex transmissa* 2, *De renuntiatione*, ubi clericus repetens bona, quæ Ecclesiæ suæ contulerat, ex tali repetitione censetur prædictam Ecclesiam voluisse dimittere, quam proinde repetere non potest. Secundum exemplum in cap. *Ex ore* 3, *De his, quæ fiunt a majori parte capituli*, ubi litigans super quadam præpositura, ex eo quod colligatori suo reverentiam alias præposito debitam exhibuerit, juri suo renuntiasse dignoscitur, quia utroque casu ex parte beneficiarii intervenit factum aptum, et ordinatum ad renuntiationem, ex quo lex seu jus talem præsumptionem elicere potuit, et ideo, si non intervenisset, cessabat omnis resignationis præsumptio. Sic etiam Pirrhing, *loc. cit.*, num. 3; Reiffenstuel, *loc. cit.*, num. 10, et alii.

(6. Resignatio expressa beneficii est illa, quæ fit expressis verbis, aut scriptis voluntatem resignandi aperte declarantibus coram

legitimo superiore eam acceptante. *Communis*.

(7. Resignatio expressa est duplex, una pura, seu simplex, et absoluta, et alia conditionalis. *Communis*. (8. Resignatio pura est illa, quæ fit sine ulla conditione, modo aut pacto, ut quando quis pure, absolute et simpliciter dimittit beneficium in manibus legitimi superioris, ita ut is possit illud tanquam vacans conferre, cui voluerit; cap. *Ex transmissa* 4, *De renuntiatione*, cap. *Sollicite* 2, et cap. *Accepta* 3, *De restitutione spoliator*. (9. Resignatio conditionalis est illa, quæ fit sub certa conditione, pacto vel modo. *Communis*.

(10. Resignatio conditionalis fieri solet quinque modis. I. Cum quis resignat beneficium sub hæc conditione, ut conferatur certæ determinatæ personæ, et non aliter. Et hæc dicitur *resignatio in favorem tertii*. II. Cum quis resignat quidem beneficium ad alterum transferendum, sed sub conditione seu reservatione, quod fructus ex toto vel ex parte sibi quotannis solvantur; et hæc dicitur *resignatio sub pensione*. III. Cum quis resignat beneficium sub conditione et reservatione regressus, ut, si resignatarius præmoriatur, possit ipse resignans ad beneficium redire. Et hæc dicitur *resignatio cum regressu*. IV. Cum quis resignat beneficium sub conditione et reservatione ingressus seu accessus, ut, si beneficium conferatur puero, qui ante captam possessionem illud cedat alteri sub pacto, ut post absoluta studia, propria auctoritate ipsum recipere possit; et hæc dicitur *resignatio cum ingressu vel accessu*. V. Cum quis beneficium resignat sub conditione, ut alterius beneficium simile vel dissimile sibi conferatur; tunc enim unus beneficium suum cum alterius beneficio commutat, et uterque suo se abdicat, ut alterius beneficium acquirat. Et hæc dicitur *resignatio cum permutatione*.

(11. Quilibet clericus beneficiarius potest, regulariter loquendo, ex justa causa renuntiare beneficia sibi quæsita in manibus legitimi superioris. *Communis*, per text. in cap. *Admonet* 4, cap. *Nisi cum pridem* 10, *De renuntiatione*, cap. *Quoniam* 1, eod. in 6, cum similibus.

(12. Et hoc procedit non solum in beneficiariis privatis et clericis inferioribus, sed etiam in majoribus et maximis, ut episcopis et cardinalibus, et Summo Pontifice, cum etiam hic possit libere Papatui renuntiare, ut expresse statutum habetur in cap. *Quoniam* 1, *De renuntiatione* in 6, ibi: « Omnium concordii consilio et assensu, auctoritate Apostolica statuit et decrevit Romanum Pontificem posse libere resignare; » uti de facto libere resignavit S. Cælestinus Papa V, cujus renuntiationis seu resignationis formulam tradit Carillus, in suis *Analibus chronolog.*, lib. IV, anno 1294, fol. 373. (13. Et ex ipso Barbosa, lib. I *Juris ecclesiast. universal.*, cap. 2, n. 213, his verbis: « Ego Cælestinus Papa V, motus ex legitimis causis, id est causa humilitatis, et melioris vitæ, et consentiæ illæ, debi-

litate corporis, defectu scientiæ, et malignitate populi, et infirmitate personæ, et ut præteritæ consolationis vitæ possim reparare quietem, sponte ac libere cedo Papatui, et expresse renuntio loco, et dignitati, oneri et honori, dans plenam et liberam facultatem, exnunc sacro cœtui cardinalium eligendi et providendi duntaxat canonice universali Ecclesiæ de Pastore. »

(14. Non possunt tamen resignare beneficia clerici intrusi, et alii similes non habentes canonicum titulum: isti enim cum non habeant legitimam possessionem beneficiorum, nequeunt illa resignare. Nec juvat, quod illa diu pacifice possederint, quia longa possessio illegitima et injusta non justificat titulum alias invalidum; cap. *Dilecto* 33, *De præbend.*, cap. *Possessor* 2, et cap. *Sine possessione* 3, *De regul. juris* in 6; Pirrhing, lib. I *Decretal.*, tit. 9, n. 36; Reiffenstuel, *ibid.*, n. 49, et alii passim.

(15. Item beneficia resignare non possunt clerici qui valide matrimonium contraxerunt, quia per contractum matrimonium beneficia ecclesiastica ipso jure vacant, c. 1 et 3, *De cleric. conjugat.*

(16. Item beneficia resignare non possunt clerici, qui religionem aliquam approbatam solemniter professi sunt, quia per professionem religiosos beneficia statim ipso jure vacant. C. *Beneficium* 4, *De regularibus* in 6.

(17. Item clerici, qui ad secundum beneficium cum priore incompatibili promoti sunt, prius resignare non possunt, quia per adeptionem secundi beneficii ipso jure vacat primum. Cap. *De multa* 28, *De præbend.*; *Extravagant. Exsecrabilis*, eod. inter communes; concil. Tridentin., sess. VII, *De reform.*, cap. 4.

(18. Item beneficia resignare non possunt clerici criminosi, qui ob crimen commissum ipso jure privati existunt beneficiis præhabitis, et sunt Simoniaci. *Extravagant. Cum detestabile*, *De Simonia*, inter communes. Falsificatores litterarum Apostolicarum, c. *Ad falsariorum* 7, *De crimine falsi*, et hujusmodi.

ADDITIONES CASINENSES.

Quæritur an criminosus beneficium suum resignare alteri possit, quando ob crimen non est privatus ipso jure, sed solum privandus per sententiam? Communis doctrina est, hujusmodi beneficium ante privationis sententiam, non tantum simpliciter, sed etiam in favorem tertii, et ex causa permutationis, renuntiare posse, siquidem, quando sententia ista lata non est, beneficiarius jus adhuc habet in beneficio. Proceditque hoc, quamvis alius beneficium illud jam impetraverit in eventum privationis, et renuntians sciverit ita impetratum esse; utitur enim jure suo, ideoque nullam fraudem censetur committere. Neque necessarium est eo casu, ut fiat mentio criminis, accusationis vel sententiæ privationis ex eo crimine imminenti; quia talem mentionem faciendam esse, neque ex stylo curiæ constat, neque ullo jure cautum reperitur. Schmalzgrueber, ad tit. *De renuntiat.*, n. 10.

Porro, ut de personis resignantibus nonnulla alia persequamur, illud habeto, nempe quod beneficia resignare prohibentur furiosi et mente capti, quippe carentes iudicio et consensu, estque resignatio ab ipsis facta in amentia et furore, ipso jure nulla, ita ut cum ad sanitatem et rationis usum pervenerint, beneficium sic resignatum repetere valeant, arg. cap. *Super hoc* 5, cit. tit. *De renunt.*; Schmalzgrueber, *loc. cit.*, n. 12.

Quod si de clerico minore xxv annis agatur; si is impubes sit, id est xiv annis minor, non beneficium ecclesiasticum ex dispensatione possideat, illud sine auctoritate tutoris, causæ cognitione, et decreto superioris resignare nequit; quippe pupillus sine tutore agere nihil potest. Cap. *Ex ratione* 2, *De stat. et qualif.*, cap. final. *De judic. in 6*.

Clericus vero, qui minor quidem est xxv annis, major tamen xiv, sine curatoris consensu resignare beneficia potest, quamvis, si per ejusmodi renuntiationem graviter læsus sit, et sit locus restitutioni in integrum. Et etiamsi beneficium ab ipso dimissum, sit alteri collatum, probabilius adhuc in hoc casu minor petere potest restitutionem in integrum, si ejusmodi renuntiatione læsus fuerit. Quippe minoribus generaliter conceditur hujusmodi beneficium restitutionis in integrum, ex quocunque contractu vel actu graviter læsi sint, etiamsi res distracta, et in alium translata fuerit. L. *Si ex causa* 9, l. *Si res pupillaris* 49, ff. *De minorib.*; Schmalzgrueber, *loc. cit.*, n. 14, et ad tit. *De in integr. restitut.*, n. 15, 16.

Insuper ad legitimam renuntiationem beneficiorum requiritur, ut sit spontanea et libera, non vi aut gravi metu extorta; alioquin enim vel ipso jure nulla est et invalida, vel saltem per iudicis officium ex titulo *quod metus causa*, rescindenda est. Cap. 2, *Ad aures*, cap. 3, *Ad audientiam de his quæ vi*, etc. Renuntiatio enim a superiore admittenda, seu rata habenda est, si ostensum fuerit, non vi, non metu, nec oppressione peractam fuisse, prout dicitur in cap. *Super hoc* 5, tit. *De renunt.*; ergo a contrario sensu, si ostensum fuerit, per vim, seu violentiam, aut metum injustum, renuntiationem factam fuisse, irrita erit, vel saltem irritanda. Idemque est, si hujusmodi renuntiatio per dolum vel fraudem facta sit, quia dolus et metus sunt paria; et sicut contractus est rescindibilis ob metum, ita etiam ob dolum seu fraudem, cum dolus æque impediatur liberum consensum. Pirrhing, ad cit. tit. *De renunt.*, n. 84.

« Ampliatur responsio, ut procedat in eujusmodi beneficii seu dignitatis, etiam maximæ, resignatione, ubi metus interveniat.

« Ampliatur secundo, ut nulla sit in dicto sensu resignatio, a quocunque metu inferatur, sive a laicis, sive ecclesiasticis quibuscunque, puta a cardinalibus, ab episcopis, eorum vicariis, aliisque ordinariis prælatis collatoribus, sive ab extraneis, sive a parentibus.

« Ampliatur tertio, ut procedat, etiamsi